

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308–9196

Yıl : 12 Sayı : 32 Ağustos 2019

Yayın Geliş Tarihi: 12.07.2019 Yayına Kabul Tarihi: 22.08.2019

Araştırma Makalesi

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.591091>

DUYGUSAL ZEKA VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ: ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*

Feyza AKPINAR**

Hüseyin ALKIŞ***

Öz

Girişimcilik alanının toplumlarda oldukça önemli hale gelmesiyle birlikte bireylerin girişimcilik eğilimini etkileyen etmenlerin nelerden oluştuğu çeşitli araştırmalara konu olmuştur. Duygusal zeka bu etmenlerden bir tanesidir. Bu amaçla Adiyaman Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerden girişimcilik dersi alanların duygusal zekalarının ve girişimcilik eğilimlerinin ölçülmesine çalışılmıştır. Bu kapsamda hazırlanan anketlerden elde edilen veriler SPSS paket programıyla çeşitli analizler yapılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Yapılan analizler neticesinde demografik özelliklerden bazı değişkenler açısından duygusal zeka ve girişimcilik eğilimleri arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Bununla birlikte duygusal zeka ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Duygusal zeka, girişimcilik, girişimcilik eğilimi.*

* Bu çalışma Feyza Akpınar'ın Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Alkiş yönetiminde hazırladığı "Duygusal Zeka Ve Girişimcilik Eğilimi: Adiyaman Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Uzman, akpinarfeyza@hotmail.com

*** Dr. Öğr. Üyesi, Adiyaman Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Adiyaman. halkis@adiyaman.edu.tr

EMOTIONAL INTELLIGENCE AND ENTREPRENEURSHIP TENDENCY: A RESEARCH ON THE ADIYAMAN UNIVERSITY

Abstract

As the field of entrepreneurship has become very important in societies, the factors that affect the entrepreneurship tendency of individuals have been subject to various researches. Emotional intelligence is one of these factors. For this purpose, it has been tried to measure the emotional intelligence and entrepreneurship tendencies of the students who took entrepreneurship courses from Adiyaman University. The data obtained from the questionnaires prepared within this scope were tried to be explained by SPSS package program. As a result of the analyzes, differences were found between the emotional intelligence and entrepreneurship tendency in terms of some variables of demographic characteristics. Afterwards, it was found that there is a positive relationship between the emotional intelligence and entrepreneurship tendency.

Keywords: *Emotional intelligence, entrepreneurship, entrepreneurship tendency..*

1. GİRİŞ

Girişimcilik, ekonomilerini geliştirmek isteyen ülkeler için dinamik bir güç olarak hayati bir öneme sahiptir. Günümüzde bir işi kurmak ve onun sürekliliğini sağlamak hiç kolay olmamaktadır (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 59). Küreselleşen dünyada ekonomik dinamikler çok hızlı değişmekte, gelişmekte; yenilikçi nitelikler kazanmaktadır. Dolayısıyla bu ekonomik dinamizmi sağlayacak olan girişimci ve girişimcilik kavramının önemi de her geçen gün artmaktadır. Değişen dünya nüfus ve ihtiyaçlarına paralel olarak, istihdam ve ekonomik refahın sağlanmasında girişimcilik önem kazanırken, girişimcilik eğiliminin nasıl

artırılabilineceğine ilişkin konular da akademik çalışmalarda yerini almaya başlamıştır (Ulucan, 2015: 1).

Girişimcilik faaliyetlerinin artırılması için dünyada birçok ülke, girişimcilerini çeşitli yasalar, risk sermayesi ve AR-GE bütçeleri gibi birçok araçla desteklemekte (Ercan ve Gökdeniz, 2009:77) ve vatandaşlarının girişimcilik faaliyetinde bulunması için farklı teşvik yolları aramaktadır. Türkiye’de birçok kurum ve kuruluşlar çeşitli destekler noktasında etkin görev almaktadır (Türkmen ve İşbilir,2014:19). Özellikle üniversiteler, öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin artırılması, girişimci bireylerin nitelik ve nicelikleri açısından güçlendirilmesi noktasında önemli katkılar sunmaktadır (İpçioğlu ve Taşer, 2009:14).

Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin artırılması noktasında, çeşitli faktörler kendisini göstermektedir. Bunlar arasında finansal kaynaklar, eğitim, rol modelleri, iş tecrübesi, inanç, aile, kültür ve kişilik özellikleri öne çıkanlardır (Bozkurt ve Erdurur, 2013:59). Kişilik özellikleri arasında önemli etkenlerden bir tanesi de bir kişinin kendisinin ya da başkalarının duygularının farkında olarak, iletişim kurup sosyalleşmesini sağlayan, duygu ve davranışları yönlendirebilme yeteneği olan duygusal zekalarının güçlü olması gerekmektedir (Demir, 2015:35).

Son yıllarda Avrupa ve ABD’de verimlik ve rekabet avantajlarını artırmak için kullanılan yönetim modelleri ve stratejilerinin uygulamada başarısız kaldığının nedenleri araştırıldığında, bu problemlerin temelinde aslında teknik veya mantıksal bir açıklama görülmemekte buna karşın en önemli özelliğin duygular olduğu anlaşılmaktadır (Acar, 2002: 54). Bu nedenle girişimcilik eğiliminde duyguların yerinin araştırılması çok önemli bir hale gelmiştir. Dolayısıyla bu çalışmada duygusal zeka ve girişimcilik eğilimi konuları üzerinde durulmaktadır.

Duyguların girişimciler tarafından ifade edilİş biçimi, örgütsel performans üzerinde olumlu veya olumsuz bir etkiye sahip olmaktadır. Bu noktada girişimcilik eğilimi gösteren kişilerin duyguların farkında olması ve bunları iyi yönetebilmesi beklenmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini tespit etmek, mezun olduktan sonra hangi alanlara yöneldikleri konusunda bilgi edinmek, duygusal zeka düzeyleri ve girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi saptamaktır.

Adıyaman Üniversitesi'nde girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin beş alt boyut (İçsel değerlendirme, kişiler arası değerlendirme, stres yönetimi, uyum sağlama ve genel ruh hali) açısından değerlendirilerek girişimcilik eğilimleriyle olan ilişkisi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Girişimcilerin zeka boyutları incelendiğinde genellikle zeki kişiler olduklarına yönelik bulgular elde edilmiştir. Ancak bu zeka türü bilişsel yani matematiksel zeka dediğimiz IQ üzerinden hesaplanmaktadır. Bununla birlikte insanların sadece mantıksal zekalarının olmadığı bunun yanında bir çok zeka türünün olduğu bilinmektedir. Bunlar arasından duygusal zeka ile ilgili çalışmalar ise yeni yeni ivme kazanmaktadır (Top, 2006:101).

Yapılan çalışmalarda duygusal zeka seviyeleri yüksek girişimcilerin daha başarılı olduğu yönünde araştırmalar mevcuttur (Rafaeli ve Sutton, 1987; Yelkikalan, 2006; Cansız,2007; Demir,2015). Bu nedenle duygusal zekâ ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişki, araştırmacıların ve girişimcilerin üzerinde durdukları önemli konulardandır. Çeşitli çalışmalarla bu konunun literatürüne katkı sunulması ayrıca önemlidir.

Çalışmada ortaya çıkarılacak sonuç ile, öğrencilerin ne kadar girişimciliğe yönelmiş olduğu tespit edilerek duygusal zeka düzeylerinde oluşturulacak iyileştirmeler ile gelecekte ülkenin istihdam problemlerinin çözümüne katkı

sağlaması konusunda araştırmacılara ve yetkililere ışık tutulması beklenmektedir.

Araştırmanın temel amacı duygusal zekanın alt boyutları ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkinin tespit edilmesidir. Bununla birlikte demografik özellikler ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiler ayrıca incelenmiştir.

Araştırma soruları şu şekildedir:

- Katılımcıların duygusal zeka skorları ile girişimcilik eğilimleri arasında ilişki var mıdır?
- Katılımcıların duygusal zekanın alt boyutlarına ilişkin veriler ile girişimcilik eğilimleri arasında ilişki var mıdır?

Araştırmanın temel hipotezi, duygusal zekanın, girişimcilik eğilimini etkilemekte olduğudur. Buna göre oluşturulan hipotezler ise şu şekildedir:

- H1: Duygusal zekanın Kişisel/İçsel boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında ilişki vardır.
- H2: Duygusal zekanın kişiler arası boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında ilişki vardır.
- H3: Duygusal zekanın stres yönetimi boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında ilişki vardır.
- H4: Duygusal zekanın uyum sağlama boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında ilişki vardır.
- H5: Duygusal zekanın genel ruh hali boyutu ile girişimcilik eğilimi arasında ilişki vardır.

- H6: Toplam duygusal zeka skoru ile girişimcilik eğilimi arasında ilişki vardır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Duygusal Zeka

Günümüzde insanlar bir yandan toplumla ilgili görev ve sorumluluklarını devam ettirirken, diğer yandan kendini geliştirerek beceri ve yeteneklerini kullanabilmeyi istemektedir. Bu istek ve düşünceler, duyguları ön plana çıkarmaktadır. Duyguların farkına varılması, ifade edilmesi ve başkalarının duygularının farkında olunması, hem bireysel başarıyı hem de toplumsal ve yönetsel başarıyı etkilemektedir (Ural, 2001:210).

Duygusal zekâ 1960'larda akademik eleştirilerde ve psikiyatride rastlantısal bir biçimde kullanılmıştır. 1986 yılında Payne'nin tez çalışmasında daha kapsamlı olarak kullanılırken, 1990'da psikolog Mayer, Salovey ve arkadaşları tarafından açıkça tanımlanarak çeşitli makaleler yayınlanmış ve teori ve ölçü kriterleri geliştirilmiştir (Mayer vd., 2004:198).

“Duygusal zekâ”, 1995'te Goleman'ın aynı adı taşıyan çok satan kitabının yayınlanmasından bu yana, kamuoyunda olduğu gibi, bilimsel çevrelerde de önemli bir ilgi konusu haline gelmiştir (Singh, 2011:52). İnsan ve toplum için üzerinde durulması gereken bir konu olan duygusal zekâ Goleman, tarafından şu şekilde tanımlanmıştır. *“Kişinin kendi duygularını anlaması, başkalarının duygularına empati beslemesi ve yaşamı zenginleştirecek biçimde düzenlemesidir”*.

Duygusal zekayı terim olarak ilk defa ortaya atan Salovey ve Mayer şu şekilde tanımlamışlardır: “İnsanın kendinin ve başkalarının hislerini ve duygularını izleme, bunlar arasında ayırım yapma ve bu bilgiyle kendi düşünce ve eylemlerini yönlendirme yeteneği” (Salovey ve Mayer,1990:189). Bu tanımlama aslında

başarılı olabilmenin önemli sayılan kurallarından empati, duyguları anlama ve ifade etme, mizacını kontrol etme, kişilerarası sorunları çözme, beğenilme, uyum sağlayabilme, bağımsızlık, saygı nezaket, sevecenlik, sebat,... " gibi duygusal nitelikteki davranışları ifade edebilmek için kullanılmıştır (Yeşilyaprak, 2001:140). Tanımdan da anlaşılacağı üzere bireylerin ister okul, ister iş, isterse özel hayatlarında olsun çevredeki kişi ve gruplarla kurdukları ilişkilerde, duygusal zekâya sahip olmasının ve bunu etkili bir şekilde kullanabilmesinin önemi insanlar için yadsınamaz bir gerçek olmuştur. Dolayısı ile girişimci olmak isteyen öğrencilerin duygusal zekâ ile ilgili yeterliliklere sahip olması ve farkındalıklarının oluşması gerekmektedir (Tetik vd., 2014:18).

Duygusal zekayı anlatan dört temel model bulunmaktadır Mayer ve Salovey modeli, Goleman modeli, Cooper ve Sawaf modeli ve Bar-On Modelidir. Çalışmada Bar-On modeli kullanılmıştır. Bar-On'un duygusal zeka modelinde belirttiği boyutlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 1: Bar-On Modeli boyutları ve alt başlıkları

Alt Boyutlar	Alt başlıklar	Açıklama
Kişisel/ İçsel	Özsaygı	Kişinin güçlü ve zayıf yanlarının bilincinde olması, kendini hatalarıyla kabul edebilmesi
	Dışavurum	Düşünce ve duyguları tam olarak ifade edebilme ve bu düşüncelerin arkasında durabilme
	Farkındalık	Duyguların farkında olma
	Kendini Gerçekleştirme	Kişinin potansiyel kapasitesinin farkına varması ve geliştirmesi yeteneği
	Bağımsızlık	Kendi kendine yetebilme ve kendini yönlendirebilme
	Kişiler Arası	Empati

	Kişiler arası ilişkiler	Kişiler arası ilişki kurabilme ve sürdürülebilir başarıları
	Sosyal sorumluluk	Sosyal ortamda katılımcı ve paylaşımcı bir tutum sergilemek
Uyum Sağlama	Problem çözme	Kişinin problemleri tanıması ve problemlere etkin çözümler bulması
	Gerçekçilik testi	Kişinin daha önceki deneyimleriyle objektif olarak şu an yaşananlar arasındaki benzerliğin değerlendirilebilmesi
	Esneklik	Duygu ve düşünceleri değişen durumlara uyumlara uyarlama
Stres Yönetimi	Stres toleransı	Kötü olaylara, stresli durumlara, güç duygularla başa çıkma yeteneği
	Dürtü kontrolü	Ani tepkileri kontrol edebilmek ve kendine zaman tanımak
Genel Ruh Hali	Mutluluk	Yaşamdan tatmin olma, kendini ve başkalarını olduğu gibi kabullenme, yaşam aktivitelerinin tadını çıkarma
	İyimserlik	Olumlu bir ruh hali içerisinde olmak ve bu durumu korumak, yaşama iyi tarafından bakabilme
	Alt başlıklar	Açıklama
	Özsaygı	Kişinin güçlü ve zayıf yanlarının bilincinde olması, kendini hatalarıyla kabul edebilmesi
	Dışavurum	Düşünce ve duyguları tam olarak ifade edebilme ve bu düşüncelerin arkasında durabilme
	Farkındalık	Duyguların farkında olma
	Kendini Gerçekleştirme	Kişinin potansiyel kapasitesinin farkına varması ve geliştirmesi yeteneği
	Bağımsızlık	Kendi kendine yetebilme ve kendini yönlendirebilme
	Empati	Karşıdaki başkalarının hislerinin farkında olması, onları anlaması ve değerlendirebilmesi yeteneği

Kişiler arası ilişkiler	Kişiler arası ilişki kurabilme ve sürdürülebilir başarıyı
Sosyal sorumluluk	Sosyal ortamda katılımcı ve paylaşımcı bir tutum sergilemek
Problem çözme	Kişinin problemleri tanıması ve problemlere etkin çözümler bulması
Gerçekçilik testi	Kişinin daha önceki deneyimleriyle objektif olarak şu an yaşananlar arasındaki benzerliğin değerlendirilebilmesi
Esneklik	Duygu ve düşünceleri değişen durumlara uyumlara uyarlama
Stres toleransı	Kötü olaylara, stresli durumlara, güç duygularla başa çıkma yeteneği
Dürtü kontrolü	Ani tepkileri kontrol edebilmek ve kendine zaman tanımak
Mutluluk	Yaşamdan tatmin olma, kendini ve başkalarını olduğu gibi kabullenme, yaşam aktivitelerinin tadını çıkarma
İyimserlik	Olumlu bir ruh hali içerisinde olmak ve bu durumu korumak, yaşama iyi tarafından bakabilme

Kaynak: (Aslan,2009:56-57; Keskin vd., 2013:62-63; Bar-On, 2000:365)

2.2. Girişimcilik Eğilimi

Girişimcilik eğilimi, kişinin girişimci olmaya dair inancını göstermektedir. Kişinin geleceğe dair vizyonu, fırsatları tanımlayıp değerlendirebileceğine dair inancı girişimcilik eğiliminde önemli bir rol oynamaktadır (Akkuş vd., 2018:172).

Türk Dil Kurumu'nun tanımına göre eğilim bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelme, meyil, temayül anlamına gelmektedir. Girişimcilik eğilimi, bireylerin sahip oldukları girişimcilik özelliklerini ortaya çıkararak girişimci olma yönündeki arzu, istek ve niyetleriyle, yani girişimcilik

potansiyelinin harekete geçirilmesi ile ilgilidir (Kalfaoğlu, 2018:2831). Kişilik özellikleri açısından bakıldığında, kendini tanıma, dışa dönük olma, kaygı durumunu kontrol edebilme, uzlaşa, deneyime açık olabilme gibi çeşitli özellikler girişimcilik eğilimini etkilemektedir (Derindağ, 2018:3).

Girişimci terimi etimolojik olarak Fransızca'da "bir şey yapmak, bir şeye başlamak, üstlenmek" anlamına gelen 'entreprendre' kelimesinden türemiştir. Ortaçağ döneminde bu kelime aktif çalışan kişiyi tanımlamak için kullanılmıştır (Gündoğdu, 2012: 298).

TDK'nın yaptığı tanımlamaya göre girişimci, üretim için bir işe girişen, kalkışan kimse, müteşebbis, olarak tanımlanmaktadır. Girişimci, temelde kar ve zarar olasılığını yüklenerek üretim faktörlerini temin eden ve bunları başkalarının ihtiyaçlarını karşılayacak mal ve hizmetler üretmek üzere birleştiren kişi veya iş adamı olarak tanımlanabilir (Şimşek ve Çelik, 2008:16).

Girişimcilik kavramı hakkında yapılan çalışmalar incelendiğinde girişimciliğin; "risk üstlenme, başlatma, yenilik, fırsatların peşinde koşma, strateji oluşturma, üretme," gibi farklı sözcüklerle tanımlanmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu sözcüklerden hareketle girişimciliğin devamlı olarak değişen bir değere sahip olduğu ve girişimcilik kavramı üzerine tek tip bir tanımın oluşturulmasının mümkün olamayacağı anlaşılmıştır (Akçakanat vd., 2014: 139; Bozkurt vd., 2018:45).

Örgütlenme faaliyetlerin temelinde özellikle insan sermayesinin önemi göz önündedir (Parker, 2011: 20). Buna göre insan sermayesinin en önemli aktörlerinden olan girişimci yeni düşünceler, fikirler ortaya atarak, faaliyetlerin yayılması ve uygulanmasını hızlandırır, ayrıca yeni endüstrilerin doğmasına yol açar, teknolojik gelişmelerle birlikte uyumlu hareket kabiliyeti ile verimliliği artırır ve hızla büyüyen sektörler oluşturarak ekonomik büyümeye hız verir

(Topkaya, 2013:40). Girişimci, ekonomik kaynakların değerlendirilmesinde, başka bir ifade ile katma değerinin yükseltilmesinde baş aktördür (TÜSİAD, 2003:2).

Girişimcilik eğitiminin girişimciliği belirleyen faktörler açısından önemli olduğu ilgili alan uzmanlarınca giderek daha sık vurgulanmakta, girişimcilik üzerine alınan eğitimin gelecekte başarılı bir girişimci olma şansını artırdığı, girişimciliğe yönelik anlayış ve farkındalığı geliştirerek bilgi düzeyini yükselttiği, olumlu tutum ve eğilimi teşvik ettiği ifade edilmektedir (Uygun ve Güner, 2016:38).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın temel amacı duygusal zeka alt boyutlarının girişimcilik eğilimi ile ilişkisinin ölçülmesidir. Bununla birlikte katılımcıların demografik özelliklerinin girişimcilik eğilimi ile ilişkisi analiz edilmeye çalışılmıştır. Buna göre çalışmada kullanılan Bar-On modeli (2000:365) aşağıdaki şekil yardımıyla gösterilmiştir.

Şekil 1: Araştırma modeli (Bar-On Modeli)

Kaynak: (Bar-On, 2000:365)

3.2. Evren ve Örneklem

Adıyaman üniversitesinde 2017-2018 yılı toplam öğrenci sayısı 20.682'dir. Güz ve bahar dönemlerinde girişimcilik dersi alan öğrencilerin toplam sayısı

1.452'dir. Bu öğrencilerden 850 tanesine anket uygulanmıştır. Yapılan incelemelerde hatalı kodlamalar ve eksik veriler nedeniyle bazı anketler geçersiz sayılmış ve sonuçta 508 geçerli anket değerlemeye alınmıştır. Bu sayı kabul edilebilir bir örnek büyüklüğünü temsil etmektedir. Evren büyüklüğünün 30.000 olması durumunda örneklem için 379 kişi alınması yeterlidir (Altunışık vd., 2007). Bu çalışmada 508 kişilik örneklem alındığından hata payı azaltılmıştır.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Araştırmada duygusal zeka, girişimcilik eğilimi ve demografik özelliklerini tespit etmek üzere kullanılan anket  bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik bilgilere ilişkin sorular, ikinci bölümde duygusal zeka düzeylerine ilişkin sorular ve üçüncü bölümde girişimcilik eğilimine ilişkin sorular yer almaktadır.

Araştırmanın duygusal zeka boyutlarının belirlenmesinde Bar-On'un kullanmış olduğu duygusal zeka leği esas alınmıştır. Bar-On'un duygusal zeka envanteri 133 maddeden oluşmakta ve bu modelde insanların duygusal zekaları kendi kendilerini değerlendirme şeklinde ölçülmektedir. Duygusal zeka düzeylerini belirlemek amacıyla Bar-On tarafından oluşturulan ölçek 15 maddeye düşürülerek kısaltılarak Gayle (2013) tarafından doktora tezinde uygulanmıştır. Gayle tarafından kullanılan bu lek Türkçeye çevrilerek kullanılmıştır. eviriler yapılırken İngilizce uzmanlardan yardım alınarak madde madde Türkçe 'ye çevrilmiş sonrasında ise başka uzmanlar tarafından tekrar İngilizceye çevrilerek tutarlılığı sağlanmıştır. Sonrasında Türkçe versiyonunun son halini oluşturmak için beş denekli bir grup ile sorular değerlendirilmiş, sorulardaki ifade eksiklikleri ve oluşabilecek yanlış anlaşılmalar düzeltilerek ölçeğin Türkçe son hali oluşturulmuştur. Bu lek duygusal zekanın beş ana boyutunu (içsel değerlendirme, kişiler arası değerlendirme, stres yönetimi, uyum sağlama ve genel ruh hali) esas alan 15 duygusal ifadeyi içermektedir. Katılımcıların bu

ifadelere 5'li likert ölçeği (1 - Kesinlikle Katılmıyorum, 2 - Katılmıyorum, 3 - Kararsızım, 4 - Katılıyorum, 5 - Kesinlikle Katılıyorum) ile cevap vermeleri istenmiştir.

3.4. Araştırmanın Analiz Yöntemi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın hipotezlerinin test edilmesinden önce güvenilirlik ve normallik testleri yapılmıştır.

Araştırma bölümü esasında üç bölümden oluşmaktadır. Öncelikle katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgileri yer aldığı bölümdür. Bu bölümde demografik özelliklere ilişkin bilgiler, sayılar ve yüzdeler yöntemleri ile belirtilmiştir. İkinci bölümde ise demografik özelliklere ilişkin verilerle katılımcıların duygusal zeka skorları ve girişimcilik eğilimlerinin karşılaştırılması için iki gruba yönelik özelliklerde bağımsız iki örnek t-testi (Independent-Samples t-Test) ve ikiden fazla gruba yönelik testlerde ise tek yönlü Anova (One-Way ANOVA) analizi kullanılmıştır. Üçüncü bölümde ise bağımsız değişken olan duygusal zeka ve alt boyutları ile katılımcıların girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi tespit edebilmek için korelasyon analizi yapılmıştır.

Bu analizler yapılırken likert ölçeğinden elde edilen skorlar üzerinden Standart Toplam Puan (STP) hesaplanmış ve analizler bu puan üzerinden yapılmıştır.

$$STP = \frac{\text{Toplam Puan} - \text{Soru Sayısı}}{\text{Maximum Puan} - \text{Minimum Puan}} * 100$$

Katılımcıların likert ölçek tipinde verecekleri puanlamalar 1-5 arasındadır. Fakat standart toplam puan sayesinde elde edilen veriler 0-100 arasında bir sayıya dönüştürülerek hesaplamalar 100'lük puanlama sistemi üzerinden yapılmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Örneklem Grubuna İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Bu bölümde katılımcıların genel demografik özelliklerine ilişkin bilgilere ulaşılmak istenmektedir. Anketin bu bölümle ilgili soruları toplam 15 adettir. Burada cinsiyet, yaş, bölüm, genel not ortalaması, ailenin ikamet yeri, kardeş sayısı, sırası, ailenin gelir durumu, anne ve baba çalışma durumu, yakın akrabalarda girişimci olup olmadığı, almış olduğu girişimcilik eğitimi, mesleki ideali, iş tecrübesi, bu tecrübeye ilişkin iş kurma düşüncesi gibi çeşitli özelliklere yönelik sayı ve yüzde dağılımlarına ilişkin bilgiler toplanmıştır. Bu bilgilere ilişkin veriler aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 2: Demografik özellikler

Demografik özellikler			Demografik özellikler				
	Sayı	%		Sayı	%		
Cinsiyet	Bay	241	47,4	Eğitim Alanı	Sosyal Bilimler	376	74
	Bayan	267	52,6		Fen Bilimler	132	26
Yaş	16-20 Arası	92	18,1	Genel not ortalaması	1 den az	10	2
	21-25 Arası	387	76,2		1-2 arası	87	17
	26-30 Arası	17	3,3		2-3 arası	294	58
	30 ve Üstü	12	2,4		3-4 arası	117	23
İkamet yeri	İl	240	47	Aylık Gelir	2000 TL'den az	239	47
	İlçe	142	28		2000-3000TL	164	32

				arası		
	Kasaba	10	2	3000-5000 TL arası	72	14
	Köy	116	23	5000 TL'den fazla	33	6
Baba çalışma durumu	Çalışmıyor	100	20	Anne çalışma durumu	Ev hanımı	417 82
	Kamu sektörü	89	18		Kamu sektörü	28 6
	Özel sektör	92	18		Özel sektör	18 4
	Kendi işyeri	78	15		Kendi işyeri	23 5
	Diğer	149	29		Diğer	22 4
Kardeş sayısı	1-4 arası	236	46,4	Mesleki ideal	Kamuda çalışmak	210 41,3
	5 ve sonrası	272	53,5		Özel sektörde çalışmak	115 22,6
Kardeş sırası	İlk sıra	127	25		Kendi işini yapmak	168 33,1
	Ara sıralar	281	55	Diğer	15 3	
	Son sıra	100	20			
İş Tecrübesi	Var	315	62	Tecrübesi alanında iş kurma düşüncesi	Evet	197 63
	Yok	193	38		Hayır	118 37
Girişimci yakını akrabası olanlar	Evet	257	51	Yönlendirici eğitim aldıklarını düşünenler	Evet	393 77
	Hayır	251	49		Hayır	115 23

Araştırmada sorulan sorular için güvenirlilik analizlerine bakıldığında Cronbach's Alpha değerleri aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir. Değerler araştırma yapılabilmesi için kabul edilebilir seviyededir (Altunışık vd., 2007:114).

Tablo 3: Cronbach's Alpha değerleri

Ölçek	Cronbach's Alpha	Soru Sayısı
Kişisel/İçsel boyut	0,631	5
Kişiler arası boyut	0,761	3
Stres yönetimi boyutu	0,724	2
Uyum sağlama boyutu	0,607	3
Genel ruh hali boyutu	0,644	2
Toplam duygusal zeka skoru	0,833	15
Girişimcilik eğilimi	0,883	4

Araştırmada normallik testi için Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) değerleri kullanılmıştır. Bu değerlere göre veriler -1 ile +1 arasında çıktığı için normal kabul edilmiştir.

Tablo 4: Ortalamalar ie Skewness ve Kurtosis değerleri

Ölçek	Ortalama	Standart sapma	Skewness		Kurtosis	
			Değer	St. Hata	Değer	St. Hata
Kişisel/İçsel boyut	71,54	15,331	-0,409	0,108	-0,169	0,216
Kişilerarası boyut	79,03	18,604	-0,937	0,108	0,481	0,216
Stres yönetimi boyutu	60,35	25,074	-0,394	0,108	-0,365	0,216
Uyum sağlama boyutu	71,76	17,542	-0,640	0,108	0,756	0,216
Genel ruh hali boyutu	72,12	20,155	-0,696	0,108	0,600	0,216
Toplam duygusal zeka	71,67	13,246	-0,554	0,108	0,371	0,216

skoru						
Girişimcilik eğilimi	66,74	24,519	-0,645	0,108	0,009	0,216

Tablo 4’te görüldüğü gibi ankete katılan öğrencilerin ölçekler açısından yüz puan üzerinden oluşturulan standart toplam puanlarına bakıldığında ortalamaları, Kişisel/İçsel boyut için 71,5 kişilerarası boyut için 79,0 stres yönetimi boyutu için 60,4 uyum sağlama boyutu için 71,8 genel ruh hali boyutu için 72,1 toplam duygusal zeka skoru için 71,7 girişimcilik eğilimi için 66,7 çıkmıştır. Ortalama puanın 50 olduğu varsayıldığında öğrenciler bütün ölçeklerde ortalamanın üzerinde puan almışlardır. Buna göre öğrencilerin en yüksek puan aldıkları ölçek duygusal zekanın kişilerarası boyutudur. En düşük aldığı ölçek ise stres yönetimi boyutudur. Bu durumda öğrencilerin kişilerle çok iyi derecede ilişkiler kurabiliyorken stresle baş etme de ise bir adım geriden geldikleri söylenebilir.

Tablo 5’te görüldüğü gibi 5’li likert ölçeğine göre yapılan önermelerin hepsinde ortalamanın üzerinde bir puan hesaplanmıştır. En yüksek ortalama yedi numaralı önerme olan “Topluma karşı sorumlu davranmaya ve sosyal bilince sahip olmaya dikkat ederim” önermesidir. Buna göre öğrencilerin toplumsal duyarlılığı yüksek olduğu söylenebilir. Bununla birlikte en düşük ortalamaya sahip olunan önerme ise dört numaralı önerme olan “Başkalarına tutunma (destek alma) eğilimindeyim” önermesidir. Buna göre öğrencilerin bağımsızlık anlayışı, tek başına iş yapabilme kabiliyeti ortalamanın üzerinde olmakla birlikte diğer önermelerden elde edilen puanlara göre biraz düşük kalmaktadır denilebilir.

Tablo 5: Önermelere ilişkin veriler

S.	Boyutlar	Önermeler	Sayı	Ortalama	STP	St. Sapma
1		Kendimle ilgili hem iyi hem kötü noktalarıma bakıyorum ve kendimle ilgili iyi/pozitif düşünüyorum.	508	3,95	73,8	0,962
2	Kişisel/içsel boyut	Duygularımın farkındayım	508	4,09	77,3	0,902
3		İnsanlara ne düşündüğümü kolayca söyleyebilirim.	508	3,82	70,5	1,020
4		Başkalarına tutunma (destek alma) eğilimindeyim.*	508	3,12	53,0	1,029
5		Hedeflerimi gerçekleştiririm	508	3,91	72,8	0,906
6		Herkesin kendine özgü ve bireysel ihtiyaçlarına değer veririm.	508	4,14	78,5	0,907
7	Kişilerarası boyut	Topluma karşı sorumlu davranmaya ve sosyal bilince sahip olmaya dikkat ederim.	508	4,18	79,5	0,857
8		Başkalarıyla iyi ilişkilerim var.	508	4,07	76,8	0,948
9	Stres yönetimi	Çok fazla sinirlenmeden stresle başa çıkabilirim.	508	3,33	58,3	1,145
10	boyutu	Zor durumlarda nasıl sakin kalınabileceğini biliyorum.	508	3,54	63,5	1,121
11	Uyum	Bir şeyleri gerçekte olduğu gibi görüp objektif kalma kapasitesine sahibim.	508	3,79	69,8	0,941
12	sağlama boyutu	Genellikle kolay uyum sağlarım.	508	4,00	75,0	0,947
13		Duyguların söz konusu olduğu yerde sorunlara çözüm bulabilirim.	508	3,85	71,3	0,925
14	Genel ruh hali boyutu	Zaman zaman yaşanan aksiliklere rağmen sağlam (esnek, dirençli, çabuk toparlayan) ve umutlu kalırım.	508	3,90	72,5	0,928

15		Hayatımın içeriğinden ve pek çok yönünden memnunum ve zevk alırım	508	3,81	70,3	0,949
16		Bir gün kendi işimi kurmaya gerçekten niyetliyim.	508	3,82	70,5	1,158
17	Girişimcilik eğilimi	Bir işletme kurmayı ciddi şekilde düşünüyorum.	508	3,70	67,5	1,169
18		Temel kariyer hedefim girişimci olmaktır	508	3,41	60,3	1,148
19		Kendi işimi kurmak ve işletmek için elimden gelen her şeyi yaparım	508	3,74	68,5	1,083
*Bağımsızlık duygusu için ters önerme (puanlaması tersten yapılmıştır)						

Tablo 6: t-Test sonuçları

		Sayı	Toplam Duyusal Zeka		Girişimcilik Eğilimi	
			Skoru		Eğilimi	
			Ort. STP	Sig.	Ort. STP	Sig.
Cinsiyet	Bay	241	71,55	0,841	70,59	0,001
	Bayan	267	71,79		63,27	
Girişimci yakını akrabası olanlar	Evet	257	73,9	0,000	70,43	0,001
	Hayır	251	69,39		62,97	
Yönlendirici eğitim aldıklarını düşünenler	Evet	393	73,03	0,000	70,36	0,000
	Hayır	115	67,03		54,4	
İş Tecrübesi	Var	315	73,12	0,002	70,87	0,000
	Yok	193	69,32		60,01	
Tecrübesi alanında iş kurma düşüncesi	Evet	197	73,35	0,679	76,08	0,000
	Hayır	118	72,73		62,18	

Cinsiyet açısından bakıldığında toplam duygusal zeka skorlarının ortalamaları birbirinden istatistiksel olarak farklı değildir. Ancak girişimcilik eğilimi açısından ortalamalar birbirinden istatistiksel olarak farklılık göstermektedir. Erkeklerin ortalamaları bayanların ortalamalarından daha yüksektir. Dolayısıyla erkekler bayanlara göre daha fazla girişimcilik eğilimi göstermektedirler.

Girişimci yakını veya akrabası olanlar ile olmayanlar arasında hem duygusal zeka hem de girişimcilik eğilimi ortalamaları arasında fark vardır. Girişimci yakını veya akrabası olanların ortalamaları olmayanlara göre daha yüksektir. Yönlendirici eğitim aldıklarını düşünenlerin ortalamaları olumsuz düşünenlerinkinden yüksektir. İş tecrübesi olanların ortalamaları olmayanlara göre daha yüksektir.

İş tecrübesi olup da bu alanda iş kurma düşüncesi olanların duygusal zeka açısından ortalamaları arasında fark bulunmazken girişimcilik eğilimleri arasında fark bulunmuştur. Aynı işte devam etmek isteyenlerin puanları daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 7: Anova sonuçları

	Toplam Duygusal Zeka	Girişimcilik Eğilimi
	Skoru	Sig.
Bölüm	0,205	0,000
Genel not ortalaması	0,000	0,315
Baba Çalışma Durumu	0,023	0,236
Mesleki İdeal	0,017	0,000

Yapılan Anova test sonuçlarında ise öğrencilerin devam etmiş oldukları bölümler açısından bakıldığında duygusal zeka ortalamaları arasında fark bulunmazken girişimcilik eğilimleri arasında fark tespit edilmiştir. Genel not ortalaması ve

baba çalışma durumları açısından bakıldığında duygusal zeka ortalamaları arasında fark bulunurken, girişimcilik eğilimleri arasında fark tespit edilememiştir. Mesleki idealleri açısından bakıldığında ise hem duygusal zeka hem de girişimcilik eğilimleri arasında fark tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre yapılan Post Hoc (Tukey HSD) test sonuçları şöyledir.

Tablo 8: Mesleki ideal açısından duygusal zeka skorlarının farklılığına ilişkin post hoc test (Tukey HSD)

Post Hoc Test (Tukey HSD)		Kendi işyeri	
Duygusal Zeka Mesleki İdeal	Ortalama	Ortalama farkı	Sig.
Kamu	70,83	3,40	0,061
Özel	69,56	4,67*	0,018
Kendi işyeri	74,24	-	-
Diğer	70,89	3,35	0,781

Mesleki ideal açısından duygusal zeka skorlarının farklılığına ilişkin Post Hoc test sonuçlarına bakıldığında kendi işyerinde çalışmak isteyenlerin ortalamaları özel sektörde çalışmak isteyenlerden farklı ve yüksek çıkmıştır. Benzer bir çalışmada Ercan (2017:57) kendi işinde çalışmak isteyenlerin ortalamalarının başka meslek gruplarında çalışmak isteyenlerden daha yüksek ve istatistiksel olarak da farklı olduğunu tespit etmiştir.

Tablo 9: Mesleki idealler açısından girişimcilik eğilimine ilişkin post hoc test sonuçları (Tukey HSD)

Post Hoc Test (Tukey HSD)		Kendi işyeri	
Girişimcilik Eğilimi Mesleki İdeal	Ortalama	Ortalama farkı	Sig.

Kamu	58,24	20,66*	0,000
Özel	64,24	14,67*	0,000
Kendi işyeri	78,91	-	-
Diğer	68,75	10,16	0,353

Mesleki idealler açısından girişimcilik eğilimine ilişkin Post Hoc test sonuçlarına bakıldığında kendi işyerinde çalışmak isteyenlerin ortalamaları özel ve kamu sektörlerinde çalışmak isteyenlerden farklı ve yüksek çıkmıştır.

Tablo 10: Genel not ortalaması açısından duygusal zeka skorlarının farklılığına ilişkin post hoc test (Tukey HSD)

Post Hoc Test (Tukey HSD) Toplam duygusal zeka skoru	Ortalama	3-4 arası	
		Ortalama farkı	Sig.
1 den az	62,83	12,77*	0,016
1-2 arası	67,64	7,95*	0,000
2-3 arası	71,6	3,99*	0,026
3-4 arası	75,6	-	-

Tablo 10'a göre genel not ortalaması 3-4 arasında olan öğrencilerin duygusal zeka skor ortalamaları diğer genel not ortalamalarına sahip öğrencilerin ortalamalarından istatistiksel olarak farklı ve yüksektir. Dolayısıyla akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin duygusal zeka puanları da daha yüksek çıkmıştır. Bununla birlikte diğer not ortalamalarına sahip öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Daha önceki çalışmalarda (Cooper ve Sawaf, 1997; Goleman, 2013; Yeşilyaprak, 2001:142) değinildiği gibi akademik başarılarında IQ denilen bilişsel zekanın payı

sınırlı seviyededir. Fakat duygusal zeka, akıl yoluyla kullanılabilircek yetiler için çok farklı bir öneme sahiptir. Duygular anlaşılıp, olumlu bir şekilde yönetilebilirse beraberinde zihinsel performans ve akademik başarılarında artacaktır.

Baba çalışma durumları açısından Post Hoc test sonuçları incelendiğinde duygusal zeka skoru açısından babası çalışmayan öğrencilerle babası özel sektörde çalışan öğrenciler arasında duygusal zeka puanları açısından farklılık tespit edilmiştir. Babası özel sektörde çalışan öğrencilerin duygusal zeka skorları daha yüksek çıkmıştır. Diğeri arasında herhangi bir farklılık istatistiksel olarak bulunamamıştır.

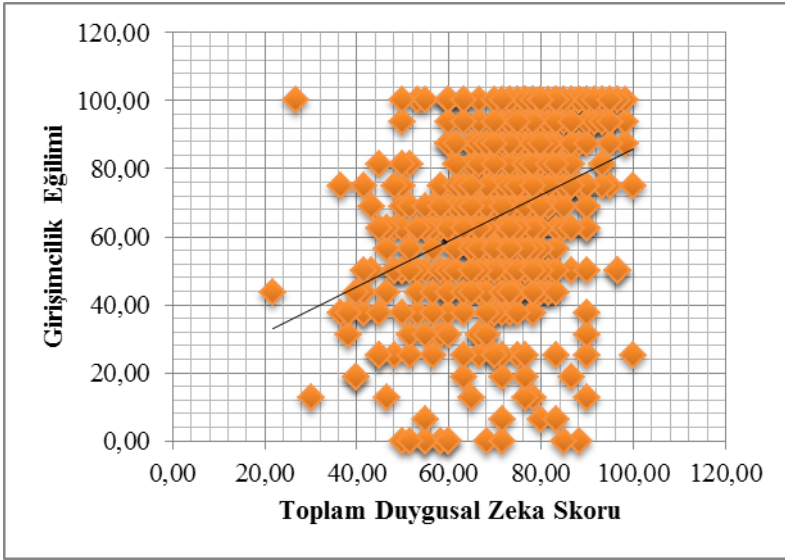
Bölümler Açısından Post Hoc test sonuçları incelendiğinde Sosyal Hizmet bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ortalamaları diğer bölümlerin 11 tanesinden istatistiksel olarak farklı çıkmıştır ve en düşük ortalamaya sahiptir.

İkamet yeri, gelir durumu, kardeş sayıları, kardeş sıralamaları, anne çalışma durumu, eğitim alanlarına ilişkin sonuçlar incelendiğinde hem duygusal zeka skorları hem de girişimcilik eğilimi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

4.2. Duygusal zeka ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Araştırmanın bu kısmında hipotezlere ilişkin veriler açıklanmaya çalışılmıştır. Buna göre elde edilen sonuçlar grafik ve tablolar yardımıyla açıklanmaya çalışılmıştır.

- H6: Toplam Duygusal zeka skoru ile girişimcilik eğilimi arasında ilişki vardır.

Grafik 1: Duygusal zeka ile girişimcilik eğilimi stp'lerinin dağılımı

Grafik 1'de gösterilen çizgi, duygusal zeka ile girişimcilik eğilimi arasında doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu durum toplam duygusal zeka skorunun arttıkça, girişimcilik eğiliminin de artacağı anlamına gelmektedir.

Tablo 11: Toplam duygusal zeka skoru ile girişimcilik eğilimi arasındaki korelasyon analizi

Pearson Korelasyon		Girişimcilik eğilimi	Toplam duygusal zeka skoru
Girişimcilik eğilimi	Katsayı	1	0,365**
	Sig. (2-tailed)		0,000
	Sayı	508	508

Tablo 11’de Sig. (2-tailed) değeri 0,05’ten küçük çıkmıştır. Bu değer katılımcıların toplam duygusal zeka skorları ile girişimcilik eğilimi arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Böylece H6 hipotezi kabul edilmiştir. Bununla birlikte Pearson korelasyon katsayısı “0,365” olarak tespit edilmiştir. Buna göre bu ilişki pozitif yönlü zayıf bir ilişkidir. Regresyon analizi sonunda R² değeri %13,3 olarak bulunmuştur. Buna göre duygusal zekanın girişimcilik eğilimini etkileme oranı %13,3 düzeyinde çıkmıştır. Bu durumda girişimcilik eğiliminin artırılması için duygusal zekanın daha fazla güçlendirilmesinin tek başına yeterli bir faktör olmadığı fakat önemli olduğu görülmektedir. Benzer bir çalışmada Kalfaoglu (2018:2838) duygusal zekanın girişimcilik eğilimini %19,1 oranında etkilediğini belirtmiş, %80 den fazla kısmın ise başka değişkenlere bağlı olduğunu söylemiştir. Ercan (2017:65) ise bu ilişkide duygusal zekanın girişimcilik eğilimini etkileme oranını %23 olarak tespit etmiştir.

Tablo 12: Demografik özellikler açısından toplam duygusal zeka skoru ile girişimcilik eğilimi arasındaki korelasyon analizi

Demografik bilgiler ve korelasyon		Sayı	Girişimcilik Eğilimi /Toplam duygusal zeka skoru Korelasyonu	
			Sig.	r
Cinsiyet	Bay	241	0,000	0,447
	Bayan	267	0,000	0,295
Eğitim Alanı	Sosyal bilimler	376	0,000	0,297
	Fen Bilimleri	132	0,000	0,581
Kardeş sayısı	1-4 arası	236	0,000	0,316
	5 ve sonrası	272	0,000	0,405
Mesleki ideal	Kendi işyeri	168	0,000	0,511
	Diğer işler	340	0,000	0,274
Tecrübe	Var	315	0,000	0,391

Yok	193	0,000	0,281
-----	-----	-------	-------

Tablo 12'ye göre toplam duygusal zeka skoruna ilişkin demografik özellikler açısından korelasyon analizine bakıldığında cinsiyet açısından erkeklerin bayanlara göre, Eğitim alanı açısından fen bilimlerinin sosyal bilimlere göre, kardeş sayıları açısından 5 ve daha fazla kardeş olanların, 1-4 arası kardeş olanlara göre, mesleki ideal olarak kendi işyerinde çalışmak isteyenlerin diğer iş türlerinde çalışmak isteyenlere göre, tecrübe açısından tecrübesi olanların olmayanlara göre toplam duygusal zeka skoru ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü daha güçlü bir ilişki vardır.

H1, H2, H3, H4, ve H5'in test edilmesine ilişkin veriler Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13: Alt boyutlar ile girişimcilik eğilimi arasındaki korelasyon analizi

Pearson Korelasyon		Kişisel/İçsel boyut	Kişilerarası boyut	Stres yönetimi boyutu	Uyum sağlama boyutu	Genel ruh hali boyutu
Girişimcilik eğilimi	Katsayı "r"	0,284**	0,238**	0,268**	0,286**	0,222**
	Sig. (2-tailed)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Sayı	508	508	508	508	508

Duygusal zekanın alt boyutları ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkinin tespit edilmesine yönelik Pearson Korelasyon Sig. (2-tailed) değerlerine bakıldığında, alt boyutların hepsi ile girişimcilik eğilimi arasında ilişki olduğu görülmektedir. Bu ilişkinin yönü katsayı "r" ye bakıldığında pozitif yönlü fakat zayıf bir ilişkidir.

Tablo 14: Demografik özellikler açısından alt boyutlar ile girişimcilik eğilimi arasındaki korelasyon analizi

Demografik bilgiler ve korelasyon	Sayı	Girişimcilik Eğilimi		Girişimcilik Eğilimi		Girişimcilik Eğilimi /Stres yönetimi		Girişimcilik Eğilimi /Uyum sağlama		Girişimcilik Eğilimi /Genel ruh hali		
		Kişisel/içsel Boyut		/Kişilerarası boyut		Korelasyonu		Korelasyonu		Korelasyonu		
		Sig.	r	Sig.	r	Sig.	r	Sig.	r	Sig.	r	
Cinsiyet	Bay	241	0,000	0,350	0,000	0,356	0,000	0,369	0,000	0,361	0,000	0,242
	Bayan	267	0,000	0,224	0,008	0,162	0,006	0,169	0,000	0,234	0,001	0,206
Bölüm	Sosyal bilimler	376	0,000	0,233	0,000	0,181	0,000	0,234	0,000	0,212	0,000	0,188
	Fen Bilimleri	132	0,000	0,451	0,000	0,435	0,000	0,375	0,000	0,518	0,000	0,351
Kardeş sayısı	1-4 arası	236	0,000	0,265	0,001	0,207	0,001	0,211	0,000	0,246	0,006	0,180
	5 ve sonrası	272	0,000	0,300	0,000	0,265	0,000	0,315	0,000	0,321	0,000	0,260
Mesleki ideal	Kendi işyeri	168	0,000	0,440	0,000	0,387	0,000	0,302	0,000	0,356	0,000	0,340
	Diğer işler	340	0,001	0,173	0,003	0,160	0,000	0,242	0,000	0,232	0,001	0,184
Tecrübe	Var	315	0,000	0,316	0,000	0,239	0,000	0,272	0,000	0,327	0,000	0,223
	Yok	193	0,006	0,197	0,002	0,221	0,002	0,221	0,008	0,192	0,017	0,172

Tablo 14'e göre duygusal zekanın alt boyutlarına ilişkin demografik özellikler açısından korelasyon analizine bakıldığında cinsiyet açısından erkeklerin bayanlara göre, eğitim alanı açısından fen bilimlerinin sosyal bilimlere göre, kardeş sayıları açısından 5 ve daha fazla kardeş olanların, 1-4 arası kardeş olanlara göre, mesleki ideal olarak kendi işyerinde çalışmak isteyenlerin diğer iş türlerinde çalışmak isteyenlere göre, tecrübe açısından tecrübesi olanların olmayanlara göre toplam duygusal zeka skoru ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü daha güçlü bir ilişki tespit edilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Girişimciler yoğun çalışma tempoları içerisinde bir taraftan ekonomik gereksinimleri, bir taraftan sosyal sorumlulukları diğer taraftan kişisel istek ve

ihYiyaçlarını en üst düzeyde karşılamak durumunda olan çok yönlü kişiliklerden oluşmaktadır. Bu kadar yoğun ve çok yönlü ilişkinin yönetilebilmesi ancak sağlam bir duygusal ve ruhsal yapı ile başarılabilir. Kendisinin ve başkalarının duygularının farkında olan ve bunları yönetebilen girişimciler toplumsal, örgütsel ve gerekse kişisel anlamda daha başarılı olmaktadırlar.

Çalışmada esas amaç doğrultusunda duygusal zeka ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkinin belirlenmesine çalışılmıştır. Fakat bunun öncesinde, katılımcıların demografik özellikleri açısından duygusal zeka ve girişimcilik eğilimleri arasında farklılık olup olmadığına yönelik bulgular araştırılmıştır.

Girişimcilik eğilimine yönelik olarak, cinsiyet açısından bakıldığında erkekler bayanlardan daha yüksek bir ortalamaya sahiptirler. Bölümler açısından ise sosyal hizmet bölümü diğer bölümlerin yarısından fazlasından farklılık göstermektedir. Bununla birlikte kamu yönetimi bölümü ise sadece işletme yönetimi bölümünden istatistiksel açıdan farklılık göstermektedir. Girişimci yakını akrabası olanlar açısından, yakın çevresinde girişimci tanıdığı olan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri daha yüksektir. Girişimcilik dersi alan öğrencilerin bu dersten önemli katkı sağladığını düşünenlerin girişimcilik eğilimleri daha yüksektir. Mesleki ideal olarak kendi işyerinde çalışmak isteyenlerin ortalamaları diğerlerinden farklı olarak daha yüksek çıkmaktadır. İş tecrübesi olanların ortalamaları daha yüksektir. Bununla birlikte aynı iş tecrübesi üzerine iş kurmayı düşünenlerin ortalamaları diğerlerine göre daha yüksek çıkmıştır.

Bunların haricinde, girişimcilik eğilimi açısından, yaş grupları, genel not ortalaması, ailelerin ikamet yerleri, gelir durumu, kardeş sayısı, kardeşler arasındaki sıralama, anne ve baba çalışma durumları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Duygusal zeka skorlarına yönelik olarak, genel not ortalaması açısından bakıldığında, en yüksek not aralığında (3-4 arası) olan öğrenciler diğer öğrencilerden farklı olarak daha yüksek bir ortalamaya sahiptir. Baba çalışma durumu açısından babası özel sektörde çalışan öğrencilerin ortalaması, babası çalışmayan öğrencilerden farklı olarak daha yüksek çıkmıştır. Girişimci yakını akrabası olanlar açısından, yakın çevresinde girişimci tanıdığı olan öğrencilerin duygusal zeka skorları daha yüksektir. Girişimcilik dersi alan öğrencilerin bu dersten önemli katkı sağladığını düşünenlerin duygusal zeka skorları daha yüksektir. Mesleki ideal olarak kendi işyerinde çalışmak isteyenlerin ortalamaları özel sektörde çalışmak isteyenlerden istatistiksel olarak farklı ve yüksek çıkmıştır. İş tecrübesi olanların duygusal zeka skoru ortalamaları daha yüksektir.

Bunların haricinde duygusal zeka skorlarına yönelik olarak, cinsiyet, yaş grupları, bölümler, ailelerin ikamet yerleri, gelir durumu, kardeş sayısı, kardeşler arasındaki sıralama, anne çalışma durumu, iş tecrübesi bulunan alanda iş kurmayı düşünenlerin ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Duygusal zeka ve alt boyutları ile katılımcıların girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi tespit edebilmek için yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarında, duygusal zekanın alt boyutları ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişkinin var olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte toplam duygusal zeka skoru ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü ve alt boyutlarına göre daha güçlü bir ilişki tespit edilmiştir.

Demografik özellikler açısından bu ilişkiler incelendiğinde ise bütün analizlerde; fen bilimleri alanlarındaki bölümlerde okuyan, 5 ve daha fazla kardeş olan kendi işyerinde çalışmak isteyen ve iş tecrübesi olan erkek öğrencilerin duygusal zeka skoru ve alt boyutları ile girişimcilik eğilimleri arasında daha güçlü bir ilişki tespit edilmiştir.

Genel olarak bakıldığında girişimcilik eğiliminin artırılması için duygusal zekanın daha fazla güçlendirilmesinin tek başına yeterli bir faktör olmadığı fakat önemli bir yerinin olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak elde edilen bulgular, toplam duygusal zeka skoru kendisini oluşturan beş alt boyutun birleşimi olarak ele alındığında duygularının farkında olan, kendine güvenen, kendini gerçekleştiren, bağımsız çalışabilen, iyi ilişkiler kuran, empati yapabilen, sosyal sorumluluk sahibi, stres yönetimini başarabilen, sorunlara kolay çözüm bulan, kolay uyum sağlayabilen, objektif kalabilen, iyimser, mutlu ve umutlu kişilerin girişimcilik eğilimlerinin de aynı doğrultuda olduğunu göstermektedir. İfade edilen bu kadar özelliğin aslında girişimcilerin kişisel özellikleri arasında olduğu bilinmektedir. Buna göre duygusal zeka, girişimcilik eğilimi ile pozitif yönlü ve alt boyutlarına göre daha güçlü bir ilişki içermektedir. Buna göre girişimcilik eğiliminde olan bireylerde duygusal zekanın farkında olunması ve geliştirmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Acar, F. (2002). “Duygusal Zeka ve Liderlik”. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12, 53-68.

Akçakanat, T., Çarıklı, İ. H., ve Mücevher, M. H. (2014). “Sözel, Sayısal ve Eşit Ağırlık Bölümlerinde Okuyan Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: SDÜ Örneği”, AKÜ İİBF Dergisi- 16(2), 137-153.

Akkuş, Y., Akdoğan, Ç. ve Akyol, A. (2018) K”işilik Özellikleri Ve Girişimci Kişilik Boyutlarının Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkileri: Trakya Örneği”, Electronic Journal of Vocational Colleges-November/Kasım, 171-174.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E., (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri spss uygulamalı*, 5. Baskı, Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Aslan, Ş., (2009). *Duygusal zeka ve dönüşümcü etkileşimci liderlik*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Bar-On, R. (2000). *Emotional and Social Intelligence: Insight from the Emotiona Quotient Inventory*, (Ed) Bar-On, R. ve Parker J.D.A The Handbook of Emotional Intelligence, Jossey-Bass Awiley Company, San Fracisco, 363-388

Bozkurt, Ö ve Erdurur, K. (2013). "Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* (8:2). 57-78.

Bozkurt, Ö., Ercan, A., Yurt İ, (2018). "Bireysel Değerler İle Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi: Düzce Üniversitesi Örneği", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi Yaz 2018, Cilt:13 Sayı:1*, 43-55

Cansız, E. (2007). *Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir çalışma*. Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Cooper R.K. ve Sawaf, A., (1997). *Executive, EQ, Emotional Intellengence in Leadership and Organizations*, New York: A Perigee Book.

Çelik A., ve Akgemci T. (2010). *Girişimcilik kültürü ve KOBİ'ler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Demir S. (2015). *Girişimcilikte başarı faktörleri ve başarısızlık nedenleri*. İ. Bakan (Ed.). *Girişimcilik KOBİ'ler ve Strateji*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Derindağ, Ö.F. (2018). “Girişimcilik Başarısını Etkileyen Unsurlar: Kişilik Özellikleri Bağlamında Bir Analiz”, Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives 6 (3)(2018) 1-12

Ercan, S., (2017). *Duygusal Zekâ İle Girişimcilik Arasındaki İlişki: Karabük Üniversitesi Girişimcilik Bölümü Öğrencileri Örneği*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Karabük.

Ercan, S. ve Gökdeniz İ. (2009). “Girişimciliğin Gelişim Süreci ve Girişimcilik Açısından Kazakistan”, Bilig, (49), 59-82.

Gayle, J.R. (2013). Quantitative Study Of The Relationship Between Emotional Intelligence And Virtue Ethics In Accounting Professionals, Capella University PhD Theses.

Goleman, D. (2013). *Duygusal Zeka; Neden IQ'dan daha önemlidir*, çev: Banu Seçkin Yüksel, 36. Baskı, İstanbul: Varlık Yayınları.

Gündoğdu, M.Ç. (2012). “Re-Thinking Entrepreneurship, Intrapreneurship, and Innovation: A Multi-Concept Perspective”, Procedia - Social and Behavioral Sciences 41, 296-303

İpçioğlu, İ. ve Taşer, A. (2009). “İşletme Bölümlerinde Verilen Eğitimin Girişimci Adayı Öğrenciler Üzerindeki Etkileri”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2009/2, Sayı: 10

Kalfoğlu, S. (2018). “Duygusal Zekâ İle Girişimcilik Eğilimi İlişkisi: Dega Katılımcıları Üzerine Bir Araştırma”, Journal of Social And Humanities Sciences Research, 5(27), 2827-2845.

Keskin, H., Akgün, A. E., Yılmaz, S. (2013). *Örgütlerde duygusal zeka ve duygusal yetenekler*, İstanbul: Der Yayınları.

Mayer J. D., Salovey, P., Caruso, D. R. (2004). Emotional Intelligence: Theory, Findings and Implications, *Psychological Inquiry*, 2004, Vol. 15, No:3, 197-215

Parker, S.C. (2011). "Intrapreneurship or entrepreneurship?", *Journal of Business Venturing*, 26 (2011), 19–34

Rafaeli, A. ve Sutton R., (1987). Expression of Emotion as Part of the Work Role, *Academy of Management Review*, 1987, Vol. 12, No. 1, 23-37.

Salovey, P. ve Mayer, J. D. (1990). *Emotional Intelligence*, Baywood Publishing Co., Inc., 185-205.

Singh, K., (2011). "Enhancing Ethics at workplace through Emotional Intelligence: An Exploratory Study on Business Organizations in India". *International Journal of Business and Management Science*, 4(1): 51-73, 2011

Şimşek, Ş. ve Çelik, A., (2008), *Genel işletme*, Konya: Eğitim Akademi.

TDK, Türk Dil Kurumu <http://www.tdk.gov.tr> (14.01.2019)

Tetik, S., Ökmen, M., ve Bal, V., (2014). "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeyleri İle Öfke Düzeyleri Ve Öfke İfade Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi (EJOİR)* Cilt: 2 Sayı:1 Mayıs 2014

Top, S. (2006). *Girişimcilik keşif süreci*, İstanbul: Beta Yayınları.

Topkaya, Ö. (2013). "Tarihsel Süreçte Girişimcilik Teorisi: Girişimciliğin Ekonomik Büyüme ve İstihdam Boyutu", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi* (8:1), 29-53

Türkmen, M. ve İşbilir, U. (2014). “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo- Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi”, CBÜ Bed Eğt Spor Bil Dergisi 9(2), 18-28

TÜSİAD, (2002). Türkiye’de Girişimcilik, Yayın No: TÜSİAD–T/2002/12/340, İstanbul.

Ulucan S., (2015). *Girişimcilik Eğiliminin Ve Girişimcilik Eğilimini Etkileyen Faktörlerin Analizi: Ortaöğretimde Lise 3. ve 4. Sınıf Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ural, A., (2001). “Yöneticilerde Duygusal Zekanın Üç Boyutu, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 2, 209-219

Uygun, M. ve Güner, E. (2016). Girişimcilik Eğiliminin Gelişiminde Girişimcilik Eğitiminin Rolü”, MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi 5(5), 37-57.

Yelkikalan, N., (2006). “21.Yüzyılda Girişimcinin Yeni Özelliği: Duygusal Zeka”, ÇOMÜ Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, C. 1 Sayı 2, 39-51

Yeşilyaprak, B. (2001). “Duygusal Zeka ve Eğitim Açısından Doğurguları”. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 25, 139-146.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Nowadays it is not easy to establish and maintain a business. (Bozkurt and Erdurur, 2013: 59). The importance of the concept of entrepreneur and entrepreneurship that will provide economic dynamism is increasing day by day. Parallel to the changing world population and needs, while entrepreneurship gains importance in providing employment and economic welfare, issues related to how to increase entrepreneurship tendency have started to take place in academic studies (Ulucan, 2015: 1).

In order to increase entrepreneurship activities, many countries around the world support their entrepreneurs with various instruments such as various laws, venture capital and R & D budgets. (Ercan and Gökdeniz, 2009: 77) and the states is look for different ways of encouraging citizens to engage in entrepreneurial activity. many institutions and organizations in Turkey is taking an active part in various support points (Turkmen and İşbilir, 2014: 19). In particular, universities make important contributions in terms of increasing entrepreneurship tendencies of students and strengthening entrepreneurial individuals in terms of quality and quantity (İpçioğlu and Taşer, 2009: 14).

In terms of increasing the entrepreneurship tendencies of the students, various factors manifest themselves. Among these, financial resources, education, role models, work experience, belief, family, culture and personality traits are prominent (Bozkurt and Erdurur, 2013: 59). One of the important factors among personality traits is the high level of emotional intelligence of entrepreneurs. (Demir, 2015: 35).

When the reasons that management models and strategies used to increase productivity and competitive advantages in Europe and the USA have failed in practice in recent years, it is understood that the most important feature is not a technical or logical explanation but the most important feature is the emotions (Acar, 2002: 54). Therefore, it has become very important to investigate the place of emotions in entrepreneurship tendency. Therefore, this study focuses on emotional intelligence and entrepreneurship tendency.

Method

The way emotions are expressed by entrepreneurs has a positive or negative effect on organizational performance. At this point, it is expected that people who show entrepreneurship tendency to be aware of emotions and manage them well. Therefore, the aim of this research is to determine the entrepreneurship tendencies of the students, to gain information about the areas they are directed to after graduation, to determine the relationship between emotional intelligence levels and entrepreneurship tendencies.

The subject of the research is to determine the relationship between the emotional intelligence levels of the students who study entrepreneurship at Adıyaman University.

The questionnaire was used as a data collection tool. The questionnaire which is used to determine emotional intelligence, entrepreneurial tendency and demographic characteristics of the research consists of three parts. In the first part questions about demographic information, in the second part questions about emotional intelligence levels and in the third part questions about entrepreneurship tendency.

There are four basic models of emotional intelligence, the Mayer and Salovey model, the Goleman model, the Cooper and Sawaf model, and the Bar-On model. Bar-On model was used in the study.

The research is limited to the students who study entrepreneurship in Adıyaman University in 2017-2018 academic year. Students who did not take entrepreneurship courses were not included in the study. A questionnaire was used as a data collection tool. Therefore, the questionnaire has its own limitations such as unwillingness to read, giving random answers.

Findings (Results)

The aim of this study is to determine the relationship between emotional intelligence and entrepreneurial tendency. However, before this, the findings of the demographic characteristics of the participants were examined whether there was a difference between emotional intelligence and entrepreneurial tendencies.

In terms of entrepreneurial tendency, differences were found in terms of gender, department, entrepreneur close relative, benefiting from entrepreneurship course, working area, work experience, and the idea of starting a business on work experience.

In addition, there was no statistically significant difference in terms of entrepreneurship tendency in terms of age groups, general grade point average, families' place of residence, income status, number of siblings, ranking between siblings, and mother and father working conditions.

In terms of emotional intelligence scores, differences were found in terms of overall grade point average, father working status, entrepreneur close relatives, beneficiaries of entrepreneurship course, working area and work experience.

In addition, there was no statistically significant difference regarding emotional intelligence scores in terms of gender, age groups, departments, families' place of residence, income status, number of siblings, ranking among siblings, mother working status, and average of those considering starting business in the field with work experience.

In the results of Pearson correlation analysis, which was conducted in order to determine the relationship between emotional intelligence and its sub-dimensions and participants' entrepreneurial tendencies, a positive weak relationship was found between the sub-dimensions of emotional intelligence and entrepreneurial tendency. However, there was a positive relationship between total emotional intelligence score and entrepreneurial tendency and a stronger correlation with respect to its sub-dimensions.

When these relationships were examined in terms of demographic characteristics, in all analyzes; men with 5 or more siblings who want to work in their own workplace and work experience; A stronger relationship was found between students' emotional intelligence score and entrepreneurship tendencies.

Conculusion and Discussion

In general, it is seen that further strengthening of emotional intelligence is not a sufficient factor but an important place in order to increase entrepreneurship tendency.

As a result, when the total emotional intelligence score is considered as the combination of the five sub-dimensions that constitute it; who are aware of their feelings, self-confident, self-actualizing, can work independently, establish good relationships, empathize, have social responsibility, manage stress, find

solutions easily, adapt easily, remain objective, optimistic, happy and hopeful people in the same direction. It is known that such features are actually among the personal characteristics of entrepreneurs. Accordingly, emotional intelligence has a positive relationship with entrepreneurial tendency and a stronger relationship with respect to its sub-dimensions. Accordingly, emotional intelligence needs to be aware and develop in individuals who tend to be entrepreneurs.